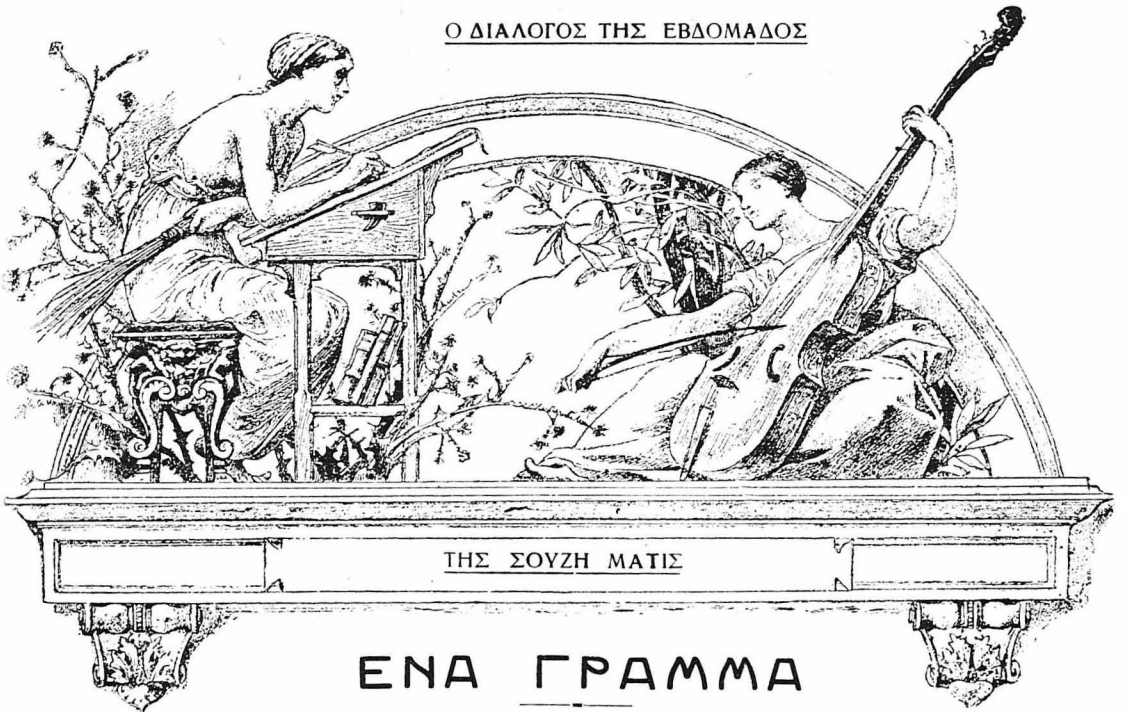

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΗΣ ΣΟΥΖΗ ΜΑΤΙΣ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

ΠΡΟΣΩΠΑ : (**ΑΡΑΕΤΤΑ**, 28 ετών.
ΕΛΕΝΗ, 22 ετών.
ΤΖΕΝΝΥ, 18 ετών.

(Στο Δάσος της Βουλώνης. Η Αρλέττα και η Ελένη κάθονται ένα παγκάκι και συνομιλούν).

ΑΡΑΕΤΤΑ. — Μην κλαίς, Ελένη... Μην κλαίς έτσι, σε παρακαλώ... Ποιός ξέρει... Ίσως μετανοήσω... Ίσως ξαναγορήσω πάλι...
ΕΛΕΝΗ. — 'Επί τρεις μήνες τώρα τον περιμένω... 'Αλλοίμονο! Από εκείνη τη βραδιά που μαλώσαμε για μία άσημαντη αίτια, δεν αναγέφυε.

ΑΡΑΕΤΤΑ. — Και όμως... Δεν ξέρεις... Μπορεί να σ' αγαπά ακόμα...
ΕΛΕΝΗ. — Νά μ' αγαπά;... Μά δεν άκουσες τί μας είπε πρό ό-
 λην ο φίλος του, ο 'Ερτί; 'Αλλοίμονο! Πάει, τελείωσε πειά!...
 'Αραβωνιάστηκε επίσημος με τη δεσποινίδα Ντέ Ρουσία, την κόρη
 του πλουσιού γαιοκτήμονος. Νά... 'Αραβωνιάστηκε!... 'Ο Ανδρέ-
 ας! Από τότε που πριν από τρεις μήνες ήταν ο αραβωνιαστικός μου,
 ο πολυαγαπημένος μου αραβωνιαστικός! 'Όλα ήταν προφάσεις για
 να με ξεφορτωθή. Διέλυσε τους αραβωνίους τον μ' έμένα, για να πά-
 ρη τ' εξαγομάρια της δεσποινίδος Ντέ Ρουσία.

ΑΡΑΕΤΤΑ. — 'Επί τέλους! Δεν άξιζε και τον κόπο να πεθάνης για
 να γένοιτο άνθρωπο, χωρίς χαρακτήρα και τόσο φιλοζωήμα-
 το... Περιφρόνησε τον κι σου, ξεχάσε τον...
ΕΛΕΝΗ. — Δεν μπορώ να τον ξεχάσω, Αρλέττα! Τον
 αγαπώ...
ΑΡΑΕΤΤΑ. — Δεν του άξιζε να τον αγαπάς...
ΑΡΑΕΤΤΑ. — Και όμως τον αγαπώ...
ΕΛΕΝΗ. — Πρέπει να επιβληθής στον εαυτό σου...
ΕΛΕΝΗ. — Δεν μπορώ... Δεν μπορώ, Θεέ μου!...
ΑΡΑΕΤΤΑ. — 'Ελένη!... 'Η ζωή δεν τελειώνει στα ει-
 ρηνικά χρόνια... 'Εχεις τόσον καιρό μπροστά σου... Θά
 γινώσκεις κι άλλους νέους... 'Θ' αγαπήσης και πάλι... Είντι-
 γος όλοι οι άνδρες δεν είναι σαν τον 'Ανδρέα. Θά βρης και
 κάποιον που να σου άξιζη, και που να σ' αγαπήση πιστά...
ΕΛΕΝΗ. — Μά εγώ αγαπώ αυτόν που δεν μου άξιζει...
 και... Είπε τρομερό!...
ΑΡΑΕΤΤΑ. — Μά δεν είναι καθόλου λογικό, αγαπητή μου,
 να καταλαβαίνεις ότι δεν σου άξιζει ένας άνθρωπος και να
 τον αγαπάς! Είπε, έπαυσε με να σου πω, ήλιθιο!
ΕΛΕΝΗ. — Πές μου ό,τι θέλεις... Τό άξιζω. 'Αλλά δεν
 μπορώ, δεν μπορώ να τον βγάλω από την καρδιά μου... 'Εν-
 τούτοις όταν ελεύθερος, έβλεπα... Τώρα όμως, τώρα που έμαθα
 ότι αραβωνιάστηκε με άλλη... άχ, τώρα δεν μπορώ πια να
 ξεχάσω πως θά ξαναγορήσει ποτέ σ' έμένα...
ΑΡΑΕΤΤΑ. — Και τό έβλεπες αυτό τό πράγμα επί τόσον
 καιρό που σε είχε εγκαταλείψει;...
ΕΛΕΝΗ. — Νά!... Πίστενα πως μ' αγαπούσε... Πί-

στενα στα ώραία λόγια που μου έλεγε άλλοτε... Πίστενα σ' αυτό που
 μου είχε οραστή, ότι δεν θ' αγαπήση ποτέ του άλλη γυναίκα, ότι θά
 με λιτρεινί αιώνας... Και τό γραμμάτι του!... 'Ω, τί γραμμάτια
 μ' ό έστειλε, Αρλέττα!...
ΑΡΑΕΤΤΑ. — Τι να σου πω, καίμένη 'Ελένη!... Δεν ξέρω τί να
 σου πω και πως να σε παρηγορήσω.
ΕΛΕΝΗ. (βγάζει από την τσάντα της ένα γραμμα και τό δίνει
 στην Αρλέττα). — Κτύταζε τί μου γράμει έδώ, στο τελευταίο του
 γραμμα. Μοδ τό έστειλε λίγες μέρες πριν επιστρέψη από τό Μαρόκο.
 Διάβασε, λοιπόν.

ΑΡΑΕΤΤΑ. (παίρνει τό γραμμα και διαβάζει). — 'Ελένη μου,
 γλυκεία μου άγάπη, δεν μπορώ πια να ύποφέρω τό χωρισμό σου!
 Θα φύγω απ' έδώ και θα επιστρέψω στη Γαλλία, γιατί θέλω να
 βρεθώ και πάλι κοντά σου, να ιδώ τ' αγαπημένα μου μάτια σου, ν'
 άκούσω τή γλυκεία σου φωνή... 'Ελένη, είσαι τό πάν έσύ για
 μένα! Δεν θά φύγω πια ποτέ από κοντά σου! Σου τό ύπόσχομαι.
 Σε λατρεύω...
ΕΛΕΝΗ. — Είδες, είδες τί λόγια που μου έγραψες; Είδες πως
 μ' αγαπούσε, Αρλέττα; Διάβασε και παρακάτω να ιδής...
ΑΡΑΕΤΤΑ. — 'Όχι! Δεν έχω χαμιά όρεξι να διαβάσω παρακά-
 τω... Δεν μ' άρθεσι να διαβάσω φρενιές... Δεν ήθελα να σε άπειλί-
 σουν στην άρχη... 'Αλλά τώρα πια που όλοι τελείωσαν, σου λέγω ότι
 αυτός ο άνθρωπος δεν σ' αγαπάς ποτέ...
ΕΛΕΝΗ. — Ποτέ; Ποτέ, Αρλέττα; Ούτε όταν μου έ-
 γραψε αυτά τό τρομερά λόγια, ούτε τότε δεν μ' αγαπούσε;
ΑΡΑΕΤΤΑ. — Μιά άληθινή άγάπη, 'Ελένη, δεν σβίνει
 έτσι απότομα... 'Αν σ' αγαπούσε έτσι, όπως σου έλεγε, δεν
 θά σε θυσιάζε τόσο σκληρα για μερικά εξαγομάρια... Γι' α-
 τό πρέπει να τον ξεχάσης... 'Ακούς; Και είνε περιττό να
 φυλάς τό γραμμάτι του και να τό διαβάζεις και να τό βρέ-
 χεις με τό δάκρυά σου... Δεν είνε άξια για μία τέτοια τιμή,
 'Εκείνος έχει καταπαράξει τήν καρδιά σου... Σχίσε κι έσύ
 τό γραμμάτι του. Σχίσε τά φρενιζα λόγια του... Νά, έτσι...
 (Σχίξει τό γραμμα και πετά τό κομμάτια στον άέρα).

ΕΛΕΝΗ. — 'Αχ, τί έκανε, τί έκανε, Αρλέττα;... 'Ε-
 σχίσεσ αυτό τό γραμμα που μου ήταν τό πιο αγαπητό απ' ό-
 λα;... Κανένα άλλο γραμμα του δεν ήταν γραμμένο με τό-
 ση άγάτη, με τόσο πόνο...
ΑΡΑΕΤΤΑ. — Με τόση φρενιά, με τόση ύποκρισία! 'Ε-
 τσι πρέπει να λές... 'Αγάτη! Πόση φρενιά, πόσος δόλος
 κρύβεται κάποτε κάτω από τήν ιερή αυτή λέξη!
ΕΛΕΝΗ. — Τά πήρε τά κομμάτια ο άνεμος... Δεν θά
 μπορέσω να τό βρω...
ΑΡΑΕΤΤΑ. — Πολλο καλά έκανε ο άνεμος και τό πήρε...
 'Ετσι να πάη και τή λήθη σου μέσα από τήν καρδιά σου και
 να υπορσής ν' αναμνήσης ελεύθερα...
ΕΛΕΝΗ. — 'Αχ, άλήθεια!... Νά υπορσώ να λυτρώσω
 τήν καρδιά μου απ' αυτή τήν τυρανική άγάτη!...

ΤΑ ΦΡΑΙΟΤΕΡΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Μεταξύ μεγάλων στρατηγών. Πόλεμος μ' έξυπνες φράσεις. 'Η καλοσύνη του βασιλέως Λουδοβίκου του 9ου. 'Ο Φενελόν και ο αώστηρος κληρικός. 'Ο Τραϊανός και οι ύπηκοί του. 'Ο αυτοκράτωρ Θεοδοσίος προς τους υιούς του. 'Η ταίγευνιά του Δευκός ντέ Βερνύ. 'Η λεπτότης του κ. Δημάρχου.

Τόν καιρό που ο Σύλλας και ο Μάριος, οι δύο περίφημοι Ρωμαίοι στρατηγοί, βρισκόνταν σε ρήξει, ο πρώτος έμηνσε στο δεύτερο τόν έξης:

— "Αν είσαι μεγάλος στρατηγός, έλα να με πολεμήσω.
— "Αν είσαι και σύ μεγάλος στρατηγός, άπάντησε ο Μάριος... άνάγκασέ με νάρθω να σε πολεμήσω!...

ΑΡΑΕΤΤΑ. — "Αμα τó θελήσης, θά λυτρωθής...
ΕΛΕΝΗ. — Θέλω, άλλα δέν μπορώ...
ΑΡΑΕΤΤΑ. — Θέλω θά πύ μπροσώ. Άκουσε με έμένα, που σ' άγαπώ άληθινά... Μην άρνήθης τόν ένατό σου να παροσφρηθί από τήν άπελευσία... Μην άρνήθης ό,τι θέω και καλό υπάρχει στη ζωή... Κότταξε τί ώραία χαμογελά γύρω μας ή άνοιξις... Όλη ή φύσις Ξανάνθιος, ζωντανεψε πάλλ... Πάλαψε με τó χειμόνα, με τó κρύο, με τó θάνατο... Μά νίκησε... Νίκησε ή χαρά, ή άνοιξις, νίκησε ή ζωή... Κι' εσύ έτοι προέει να παλαίψη και να νικήσης!... Άκουξ...
ΕΛΕΝΗ. — Καλή μου Άρ'εττα! Φίλη μου μοναδική! Τί ώραία που μιλάς... Άλλά που θά τί βρω τί δύναμι να νικήσω; Πού...
ΑΡΑΕΤΤΑ. — Θα τί βοηθί τή δύναμι στον ίδιο σου τόν ένατό. Θα σου τήν δώσουν τó νέο σου κομμά κι' ή νέα σου ψυχή... Δέν είνε δυνατόν να μη νικήσης, άφοδ είσαι ακόμα εικοσιδύ έτών...
ΕΛΕΝΗ. — Θα κάνω ό,τι μου πύς.
ΑΡΑΕΤΤΑ. — Λοιπόν να μ' άκούξ! Μην κλειστής μέσα στην άπελευσία σου... Θέλω να έρχεσαι μαζί μου όπου κι' αν πηγαίνω... Στά θέατρα, στους χορούς...
ΕΛΕΝΗ. — "Αχ!... Θα μπορέσω τάχα να τó κάνω αυτό, Άρ'εττα;

ΑΡΑΕΤΤΑ. — Και! Θα τó κάνης και για χάρι δική μου... Ξέρεις ότι δέν έχω άλλη φίλη τόσο άγαπητή σαν καί είνε. Δέν είνε λοιπόν δικαιο ν' άπαρηθής κι' έμένα κι' όλο τόν κόσμο, γιατί έτυχε να γνωρίσης έναν άνανδρο κι' άπιστο...
ΕΛΕΝΗ. — Έσένα, τή μόνη μου φίλη, ν' άρνήθω; Ποτέ!
ΑΡΑΕΤΤΑ. — Λοιπόν, σφόνγισε τά δάκρυά σου. Στάσου...
(Βγαίνει από τήν τσάντα τής ένα μικρό κουτάκι με πούδρα και πουδραρίζει τó πρόσωπο τής 'Ελένης). "Ετσι... Νά φρεσκαισθί λίγο τó πρόσωπό σου... ('Η 'Ελένη στέκεται περθημα σαν παιδί).

ΑΡΑΕΤΤΑ. — Και λίγο κόκκινο στα χείλη, ή... 'Α, τί τιμοσρη που είσαι! Χαμογέλασε, λοιπόν... ('Η 'Ελένη χαμογελά).
ΑΡΑΕΤΤΑ. — "Α, έτσι... Άξίζει να μου χαμογέλας έμένα... Έγώ σ' άγαπώ άληθινά, άδολα, άδελφικά... Λοιπόν, άκουσε... Έχω σκοπό να πάω τόρα στα μαγαζιά. Είνε σήμερα Παρασομη, Ήμερα εκπτώσεων. Οθόνης μαζύ μου. Κι' έπειτα θά πάμε στις κνίσις Μορξίς. Δέχεται σήμερα. Θα είνε εκεί και ο κύριος Ντορμίν, ό οποίος σε σωματίζει τόσο...
ΕΛΕΝΗ. — "Ω, μη μου μιλάς πειά για σωματίζεις...
ΑΡΑΕΤΤΑ. — Μην ξεχνάς πως ή άγάτη Ξαναγνωρίζε στις καρδιές, όπως ή άνοιξις στη φύσι. "Εμπρός, πάμε...
(Στηρώνονται και φωνάζουν εν' αυτοκίνητο... Μπλαίνουν μέσα και φέρνουν, εξακολουθώντας τή συζητήσι τους... Γιά μερικά λεπτά τó παρκάκι μένει έσημο. Σά λίγο όμως πλησιάζει και καθεται εκεί μία νέα, ή Τζέννυ. Είνε χλωμή, κορσομένη και ντυμένη πολύ άπλά. Φαίνεται πολύ σκεπτική. Συγχρόνως ένας τελλός άγριος άρχίζει να φουά. "Ενα - δύο άσπρα χαρτάκια, συναπαρμένα άπ' τόν άνεμο, πηγαίνουν κι' άκουμπούν σαν πεταλοίδες στα γόνατα τής Τζέννυ).

TZENNY. — "Όστε υπάρχουν γυναίκες που τις αγαπούν, κι' αυτές δέν αγαπούν καθόλου;...

ΤΖΕΝΝΥ. — "Όστε υπάρχουν γυναίκες που τις αγαπούν, κι' αυτές δέν αγαπούν καθόλου;...
ΑΡΑΕΤΤΑ. — "Α, έτσι... Άξίζει να μου χαμογέλας έμένα... Έγώ σ' άγαπώ άληθινά, άδολα, άδελφικά... Λοιπόν, άκουσε... Έχω σκοπό να πάω τόρα στα μαγαζιά. Είνε σήμερα Παρασομη, Ήμερα εκπτώσεων. Οθόνης μαζύ μου. Κι' έπειτα θά πάμε στις κνίσις Μορξίς. Δέχεται σήμερα. Θα είνε εκεί και ο κύριος Ντορμίν, ό οποίος σε σωματίζει τόσο...
ΕΛΕΝΗ. — "Ω, μη μου μιλάς πειά για σωματίζεις...
ΑΡΑΕΤΤΑ. — Μην ξεχνάς πως ή άγάτη Ξαναγνωρίζε στις καρδιές, όπως ή άνοιξις στη φύσι. "Εμπρός, πάμε...
(Στηρώνονται και φωνάζουν εν' αυτοκίνητο... Μπλαίνουν μέσα και φέρνουν, εξακολουθώντας τή συζητήσι τους... Γιά μερικά λεπτά τó παρκάκι μένει έσημο. Σά λίγο όμως πλησιάζει και καθεται εκεί μία νέα, ή Τζέννυ. Είνε χλωμή, κορσομένη και ντυμένη πολύ άπλά. Φαίνεται πολύ σκεπτική. Συγχρόνως ένας τελλός άγριος άρχίζει να φουά. "Ενα - δύο άσπρα χαρτάκια, συναπαρμένα άπ' τόν άνεμο, πηγαίνουν κι' άκουμπούν σαν πεταλοίδες στα γόνατα τής Τζέννυ).

ΤΖΕΝΝΥ. (παίρνει τα χαρτάκια και τα κοιτάζει). — Τι είνε αυτά; 'Α! κομμάτια από ένα οσημένο γράμμα... Φαίνεται πως είνε γράμμα ερωτικό. Μιλάνε βέβαια για άγάτη. (Διαβάζει): "Δέν μπορώ πειά να ύποφύρω τόν χωρισμό σου... 'Ελένη, είσαι τó παν για μένα... Δέν θά φύγω πειά ποτέ από κοντά σου. Σού τó ύπόσχομαι! Σέ λαρενύω... Ποιά να είνε άγαγε αυτή ή 'Ελένη, τήν όποιαν άπειθύνεται από τó γράμμα; Τι άζάριστη! Νά τήν αγαπούν τόσο κι' έκείνη να μην αγαπά! Και βέβαια δέν θ' αγαπά, άφοδ οχιές τόσο άπονα τά θεματά και αόθησονται αυτά λόγια, και τά πετά στον άνεμο... Πόσο τήν άντιπαθώ από τή γενναία, χωρίς να τήν ξέρω!... Ο καίμενο ο νέος που τής γράμει!... Πόσο θά ύποφύρη!... "Όστε ύπόσχομαι γυναίκες που τις αγαπούν τόσο, κι' αυτές δέν αγαπούν!... Τί γινικά, τί μεθυστικά λόγια!... Πώς μπόρεσε από τή 'Ελένη να μείνη άνάσθητη στη μοναχή τους, στη γοητεία τους;... "Αχ, γιατί να μη συναντήσω έγώ στη ζωή μου έναν άνδρωπο που να μ' άγαπήσει έτσι... Γιατί!... Πόσο θά ήμουν εντοχισμένη, πόσο θά τόν αγαπούσα! (Σαναδιάζει τά χαρτάκια): "Είσαι τó παν έσύ για μένα. Δέν θά φύγω πειά ποτέ από κοντά σου. Σού τó ύπόσχομαι! Σέ λαρενύω". (Φιλεί τά χαρτάκια). Καίμενο οσημένο γράμμα!...

Φτωχή σπασογμένη καρδιά! Πόσο σε λυπούν! Δέν είνε δυνατόν παρύ να είσαι μία εντοχική, είλικρινής και πιστή καρδιά! Διαφορετικά δέν θά έκπαρξάσουν έτσι! Πόσο ήθελα να μπροσώ, δυστυχισμένη άγνωστε, να σε γνωρίσω, να σε παρηγορήσω, να σε κάνω να ξεχάσης τή σκληρή σου 'Ελένη!... Τι άνόητη, τί άζάριστη γυναίκα θά είνε! Θα είνε μία σκληρή και ματαιόδοξη φιλάρεση, που παίζει με τις καρδιές!... Και δέν ξέρει πως μόνο ή 'Αγάτη δίνει τήν εύθυμία!...
ΣΟΥΖΥ ΜΑΤΙΣ

— Γιατί παραξενεύεσαι, φίλε μου; τού ελτε τότε ο Λουδοβίκος. Μήπως τó φτωγό έκεינו παιδί δέν έχει τήν ίδια ψυχή μ' έμάς και μήπως ο Χριστός δέν έχισε τó αίμα του για όλους μας; ***

Κάποιος κληρικός παρουσιάστηκε μία μέρα στον περίφημο Γάλλο άδβά και συγγραφέα Φενελόν και τού παραπονέθηκε ότι οι κάτοικοι τού χωριού τόν τις Κνισιακές και τις γιοτήτες δέν κάνουν άλλο τίποτε, παρά μόνο χορεύουν.
— Και τί σας πειράζει εσάς αυτό; τού άπάντησε ο συγγραφέας. Θέλετε λοιπόν να τούς έμποδίσουμε, τούς καλούς αυτούς άνθρώπους, να λημονούν καμιά φορά πόσο είνε δυστυχισμένοι;...
Κι' ο αώστηρος κληρικός έσκαψε τó κεφάλι τού σ' αυτά τά λόγια και δέν ελτε λέξι. ***

'Ο αυτοκράτωρ τής Ρώμης Τραϊανός δέν ήταν καθόλου επεθής και άγαπώσε να συναναστρέφεται τó λαό του. "Ενας άρχων τού παστρησε μία μέρα ότι δέν έπαρε να έχηται σε τόση ανάρητα με τούς κατοτήτους του. Τότε ο αυτοκράτωρ τού άπάντησε:
— Έθελω να έχω ον ύπηκοί μου για τόν αυτοκράτωρά τους τήν ίδια ιδέα που έχω κι' έγώ, άν βρισκόμουν στη θέση τους... ***

"Όταν ο αυτοκράτωρ τού Βυζαντίου Θεοδοσίος παρέδωσε τούς γνωσίς τόν στον παιδαγωγό 'Αρσένιο, τούς άποχαίτησε με τά ακόλουθα χαρακτηριστικά λόγια:
— Έγνα μου, άν φροντίσετε να κοσιμήσετε τή ψυχή σας με γνώσεις και με άρετές, μ' εντοχιστήσι μου θά σας άφήσω τó στέμμα μου. "Αν όμως παραμελήσετε τή μόρφωσί σας, προτιμώ να σας ιδώ χωρίς στέμμα, παρά να άνεχθώ να διακονήσετε τó κράτος μου σε χείρα άνάξιων άρχόντων!... ***

'Ο δούξ ντέ Βερνύ ήταν τόσο φιλάργυρος, ώστε όταν έλαβε μέρος σε κάποια έκστρατεία, για να έξοικονομή τά έξοδα τού φαγητού, εμπηζυνέθηκε τó έξης τέχνασμα.
"Οσάκις παρουσιάζονταν ένώπιόν του κανέναν άξιοματικό ή κάποιον ύπόθεσί του, ο φιλάργυρος δούξ τού άπαντούσε με προθυμία:
— Πολύ καλά. Θα γίνη αυτό που ζητάς. Θάρθο μάλιστα αίρω να γάω μαζί σας, για να τί τού ποίμε καλύτερα... ***

'Ο δήμαρχος μιάς Γαλλικής πόλεως, προκειμένου να χορηγήσι διδάτρησε σε κάποιον σπουδία πρόβουπο τής περιφερείας τόν μονόφθαλμο και μη θέλοντας να άναφέρη τó ελάττωμά του, έσημείωσε στο χαρτί τó έξης:
— "Μαύρα μάτια, έν τών όποιων τó ένα είνε άπόν!... ***

"Ενας Γερμανός πρίγκιψη έπεσεζήφι κάποτε τήν περίφημη για τήν μετριοφροσύνη τής Γαλλίδα άριστοκράτριά κ. Δασιέ και τής έξήτησε να γράφη στο κανρέ του κάτι για άνάμνηση.
"Εκείνη στη άρχή άνήθηκε, άλλα βλεποντας τήν έπιμονή τόν έληπε τó λευκόμα τού και αντί άλλων έσημείωσε τó γνωστό οητό τού Εδουάρδου:
"Τó καλύτερο σκολίδι τής γυναίκας είνε ή σιγή".

